

Національна академія наук України
 ДУ «ІЕПр НАН УКРАЇНИ»
 ДУ «Інститут регіональних досліджень і
 м. М.І. Долішнього НАН України»
 Kaunas Faculty of Vilnius University
 Italian Institute for the Future
 Public Policy Research Center
 Karaganda Buketov University
 Narxoz University
 ІМВ КНУ ім. Т.Г. Шевченка
 Національний авіаційний університет
 Національний університет харчових технологій
 Одеський національний університет
 ім. І.І. Мечникова
 Прикарпатський національний університет
 ім. В.С. Стефаника
 Західноукраїнський національний університет

СТРАТЕГІЧНІ ЗАСАДИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У ГЛОБАЛЬНИЙ ГЕОЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
 за результатами
 міжнародної науково-практичної конференції
 (м. Київ, 21 травня 2025 р.)

Державна установа
«ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ»

СТРАТЕГІЧНІ ЗАСАДИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ
У ГЛОБАЛЬНИЙ ГЕОЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР

Збірник наукових праць
за результатами
міжнародної науково-практичної конференції
(21 травня 2025 р., м. Київ)

Київ – 2025

УДК 339.92(477):[339.9:316.32]

С 83

Редакційна колегія: д.е.н. О.О. Борзенко (голова); к.е.н. Т.О. Панфілова, к.е.н. А.Б. Глазова

Рецензенти:

Артюмова Т.І. – д.е.н., доц., головний науковий співробітник відділу економічної теорії (Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України» – Київ);

Гуткевич С.О. – д.е.н., проф., завідувач кафедри міжнародної економіки (Національний університет харчових технологій – Київ).

Рекомендовано до друку Постановою Вченої ради Інституту економіки та прогнозування НАН України № 60 від 4 червня 2025 р., протокол № 7

С 83

Стратегічні засади інтеграції України у глобальний геоекономічний простір : збірник наукових праць за результатами міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 21 травня 2025 р.) / Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України». – Електрон. дані. – Київ, 2025. – 290 с.

ISBN 978-617-95509-0-4 (електронне видання)

У збірнику представлено тези виступів учасників міжнародної науково-практичної конференції, в яких відображено актуальність та релевантність інтеграції України у глобальний геоекономічний простір.

Під час наукової дискусії за участі широкого кола іноземних і вітчизняних фахівців, було розглянуто актуальні питання фундаментальних та прикладних наукових досліджень щодо геоекономічного позиціонування України за такими напрямками: закономірності сучасних геоекономічних імперативів та особливостей розвитку світової економіки; економічні чинники позиціонування України у світовій економіці в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення; глобальна корпоратизація, регіональна локалізація та інституціональна організація фінансових ринків; геоекономічні позиції регулятивних механізмів стабільного і прозорого функціонування фінансових систем; національні інтереси України в системі глобалізації світової економіки в умовах повоєнного відновлення.

Збірник наукових праць буде корисним для експертів, науковців, викладачів та студентів, а також усіх зацікавлених у вирішенні сучасних проблем геоекономічних аспектів відновлення економіки України.

ISBN 978-617-95509-0-4

(електронне видання)

УДК 339.92(477):[339.9:316.32]

© Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України», 2025

Представлені у збірнику наукові праці учасників міжнародної науково-практичної конференції відображають власну наукову позицію авторів. Редакційна колегія не завжди поділяє думку та погляди авторів.

Автори наукових праць несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цифр, цитат, економіко-статистичних даних, наукової термінології та джерел.

Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права при використанні наукових ідей та матеріалів цього збірника посилання на авторів і видання є обов'язковим.

Напрямок 2

ЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ ПОЗИЦІЮВАННЯ УКРАЇНИ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	110
Петрик Олександр	
МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	110
Kistersky Leonid, Popovskyi Taras, Popovskyi Yurii	
GREEN ENERGY DEVELOPMENT IN UKRAINE.....	114
Rostiashvili Tamar, Soselia Maia, Podiasivili David	
MAIN ASPECTS OF GREEN ECONOMY DEVELOPMENT.....	118
Толстов Сергій	
СЦЕНАРІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПОВОЄННОЇ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ.....	122
Колосова Вікторія	
ОЦІНКА ПОТРЕБ УКРАЇНИ НА ВІДНОВЛЕННЯ І ВІДБУДОВУ ТА ДОПОМОГА МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	128
Висоцька Марина, Вшивцов Олег	
ФАКТОРИ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	136
Панфілова Тамара	
ГЛОБАЛЬНІ РИЗИКИ СТАЛОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	140
Никифорок Олена, Ільченко Світлана	
ПОЗИЦІЮВАННЯ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ТРАНСПОРТНИХ КОРИДОРІВ.....	146
Кудрицька Наталія	
ОЦІНКА ВПЛИВУ ЗАКРИТТЯ ПОВІТРЯНОГО ПРОСТОРУ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	152
Brus Svitlana	
VENTURE INVESTMENT TRENDS AND OPPORTUNITIES IN UKRAINE AND GLOBALLY.....	156
Redziuk Yevhenii	
OPTIMAL APPROACHES TO POSITIONING UKRAINIAN BUSINESS IN THE MODERN GLOBAL ECONOMY.....	159
Глазова Анна	
УКРАЇНА 4.0: ЦИФРОВА СТРАТЕГІЯ ГЛОБАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА.....	163
Наumenko Володимир, Ушенко Наталія	
ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА МІГРАЦІЮ УКРАЇНЦІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	166

Володимир Науменко,
*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
освітня програма «Міжнародна економіка»,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна*

Наталія Ушенко,
*д-р. екон. наук, професор,
професор кафедри міжнародної економіки,
факультет економіки та управління,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна*

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА МІГРАЦІЮ УКРАЇНЦІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Глобалізація визначає сучасні тенденції міжнародної міграції, адже світ тісно взаємопов'язаний: політичні й економічні кризи в одній країні стають каталізатором змін в інших. Україна не є винятком: глобалізація відкрила для українців нові можливості пересування, але водночас загострила сприйнятливість до зовнішньополітичних та економічних викликів. Актуальність теми особливо зросла після повномасштабного російського вторгнення 2022 р., яке спровокувало найбільшу міграційну кризу в Європі з часів Другої світової війни [1, с. 1]. Унаслідок війни сукупно понад 10 млн українців були змушені покинути свої домівки – стали біженцями або внутрішніми переселенцями. Це демонструє тісний зв'язок між глобалізацією та міграцією: світова взаємозалежність посилює як чинники, що стимулюють мобільність населення, так і реакцію міжнародної спільноти на міграційну кризу.

Глобальна інтеграція України у світову економіку стимулює трудову міграцію. Економічні диспропорції, такі як різниця в доходах, рівень життя, спонукають багатьох українців виїжджати на заробітки. Періоди економічної нестабільності та глобальних криз лише підштовхують ці процеси: безробіття та падіння доходів змушують людей шукати кращих можливостей за кордоном. Війна підсилила цей тренд, сколихнувши економіку України і спонукавши нову хвилю мігрантів до стабільніших країн (насамперед ЄС). У результаті триває «відплив мізків» – Україна втрачає значну частку працездатного населення, що поглиблює демографічні та економічні проблеми країни [2].

Соціальна глобалізація полегшує міграцію завдяки поширенню інформації та розвитку транснаціональних мереж. Через соціальні медіа і діаспорні громади українці можуть дізнатися про життя за кордоном та отримати допомогу від земляків. Велика українська діаспора в багатьох країнах світу стала важливим ресурсом для новоприбулих мігрантів. Під час війни ці неформальні мережі спрацювали потужно: діаспора згуртувалася для допомоги біженцям, пропонуючи житло, роботу та підтримку з адаптацією. Європейський Союз навіть офіційно залучив діаспорні організації до підтримки програм тимчасового захисту українців [3]. Отже, глобальні соціокультурні зв'язки значно полегшують переселення та інтеграцію українців за кордоном.

Політична глобалізація проявляється у міжнародних угодах і регіональній інтеграції, що спрощують переміщення людей. Прикладом є євроінтеграція України: з 11 червня 2017 р. діє безвізовий режим з ЄС, який суттєво полегшив поїздки громадян. Після початку війни міжнародна політична реакція була безпрецедентною – ЄС оперативно активував Директиву про тимчасовий захист, дозволивши мільйонам українцям легально проживати і працювати в країнах Євросоюзу без довгих процедур для притулку [4]. Така співпраця демонструє, як глобалізована політика відкриває «коридори безпеки» для українських мігрантів.

Цифрові технології і глобальні комунікації сьогодні є важливою складовою міграційних процесів. Соціальні мережі та месенджери дають мігрантам можливість підтримувати постійний контакт з родиною і громадою на батьківщині, а також швидко знаходити потрібну інформацію чи допомогу [3]. Це сприяє як ухваленню рішення про виїзд, так й успішній адаптації за кордоном. Під час війни роль цифрових каналів зросла ще більше: українці, розділені кордонами, щоденно спілкуються онлайн для моральної підтримки та вирішення нагальних питань. Крім того, можливість дистанційної роботи дозволила частині вимушених мігрантів продовжувати працювати з-за кордону, що пом'якшує втрату доходів і сприяє збереженню професійних навичок.

Різні аспекти глобалізації взаємодіють та посилюють один одного, впливаючи на міграцію українців. Наприклад, економічна нерівність у поєднанні з доступом до інформації про можливості за кордоном можуть сильно мотивувати трудову міграцію. Політичний конфлікт руйнує життя та спричиняє переміщення, тоді як комунікаційні технології допомагають біженцям залишатися на зв'язку та бути поінформованими. Лібералізація візового режиму полегшує переміщення. Мігрантські мережі використовують комунікаційні технології для підтримки новоприбулих, які шукають

економічних можливостей. Міграція українців є результатом не ізольованих факторів, а складної взаємодії економічних, соціальних, політичних та технологічних сил, пов'язаних з глобалізацією. Розуміння цієї взаємодії дає змогу отримати більш цілісне уявлення про рушійні сили та закономірності міграції українців.

Узагальнена концептуальна модель впливу глобалізаційних факторів на міграцію українців представлена в таблиці.

Таблиця

Концептуальна модель впливу глобалізаційних факторів на міграцію українців

Фактори впливу	Прояви/механізми впливу
Політична глобалізація	Війна та конфлікти; статус біженця, тимчасовий захист; прикордонна та візова політика; геополітична переорієнтація; зміцнення або ослаблення державного контролю
Соціально-культурна глобалізація	Інформаційні потоки (ЗМІ, соцмережі); мігрантські мережі та діаспори; освіта, глобальна поінформованість; привабливість способу життя за кордоном; культурна гібридизація
Економічна глобалізація	Різниця в заробітній платі; можливості працевлаштування, високий рівень трудової міграції; інтеграція України в міжнародний ринок праці
Технологічна глобалізація	Дешевші та швидші види транспорту; інтернет і цифрові платформи; онлайн-доступ до послуг; цифрова підтримка біженців; соцмережі як джерело інформації та зв'язку

Джерело: узагальнено авторами за даними [1–4].

Війна в Україні посилила вплив існуючих глобалізаційних тенденцій на міграцію. Наприклад, якщо економічні диспропорції були рушійною силою і до війни, то викликаний війною економічний колапс посилив «фактори виштовхування». Тож, хоча соціальні мережі були важливими й раніше, – під час кризи вони стали ще критичнішими важливими для надання підтримки та інформації. Війна стала каталізатором, прискорюючи та змінюючи закономірності міграції українців у ширшому контексті глобалізації. Конфлікт запровадив нові рушійні сили (зокрема безпеку) та змінив відносну важливість існуючих.

Міграція українців у сучасних умовах формується під одночасним впливом глобалізаційних процесів та війни. Глобалізація полегшила мобільність населення, водночас і посилила відплив кадрів, а війна різко збільшила масштаби вимушеної міграції. Сьогодні спостерігається тенденція до тривалішої еміграції: дедалі більше українців інтегруються за кордоном і не планують повернення найближчим часом – частка тих, хто сподівається повернутися, скоротилася з близько 81% у 2022 р. до 65% у 2024 р. [3].

Україна втрачає людський капітал, а країни-реципієнти стикаються з інтеграційними викликами. Українська діаспора, яка на початку війни стала рятівною опорою для біженців, поступово трансформується на сталий чинник розвитку: її фінансова й соціальна підтримка може стати вагомим ресурсом для повоєнного відновлення України. У контексті глобалізації подолання викликів, пов'язаних з міграцією, вимагає скоординованих міжнародних зусиль – від програм повернення та реінтеграції до підтримки тих, хто залишається за кордоном.

Список використаних джерел

1. What have been the lessons learnt on data collection and monitoring during the Ukrainian refugee crisis? / Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). 2023. URL: https://www.oecd.org/en/publications/what-have-been-the-lessons-learnt-on-data-collection-and-monitoring-during-the-ukrainian-refugee-crisis_17b4e69e-en.html
2. Vintse O. The impact of global economic crises on migration: Ukraine and the world. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2024. № 6. <https://doi.org/10.61345/1339-7915.2024.6.20>
3. Ratushna T. Ukrainian Migrants'. Digital Connections to Family and Homeland during the War. *TRAFO. Blog for Transregional Research*. 2023, 23 жовтня. URL: <https://trafo.hypotheses.org/53932>
4. Hincu D. The diaspora response to war in Ukraine. *International Centre for Migration Policy Development (ICMPD)*. 2022. URL: <https://www.icmpd.org/blog/2022/the-diaspora-response-to-war-in-ukraine>

Strategic principles of Ukraine's integration into the global geoeconomic space: collection of scientific papers based on the results of the international workshop (Kyiv, May 21, 2025). (2025). State Organization "Institute for Economics and Forecasting of the National Academy of Sciences of Ukraine". Kyiv [in Ukrainian and English].

ISBN 978-617-95509-0-4 (electronic edition)

The collection presents abstracts of speeches by participants of the international workshop, which reflect the urgency and relevance of Ukraine's integration into the global geoeconomic space. During the scientific discussion with the participation of a wide range of foreign and domestic specialists, various topical issues of fundamental and applied scientific research on Ukraine's geoeconomic positioning were considered in the following areas: patterns of modern geoeconomic imperatives and features in the development of global economy; economic factors of Ukraine's positioning in the world economy under martial law and this country's post-war recovery; global corporatization, regional localization and institutional organization of financial markets; geoeconomic positions of regulatory mechanisms dealing with stable and transparent functioning of financial systems; and Ukraine's national interests in the system of globalization of the world economy during post-war recovery.

The collection will be useful for experts, scientists, teachers and students, as well as everyone interested in the solution of current problems in the geoeconomic aspects of the recovery of Ukraine's economy.

СТРАТЕГІЧНІ ЗАСАДИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У ГЛОБАЛЬНИЙ ГЕОЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР

**Збірник наукових праць
за результатами
міжнародної науково-практичної конференції
(21 травня 2025 р., м. Київ)**

Редактори *І.І. Бажал, В.О. Макеєв*
Верстка *Н.П. Купріянова*

Підписано у світ 11.08.2025 р.
Умовн.друк. арк. 25,0. Обл.-вид. арк.14,8.
Об'єм даних 4,47 Мб

ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»,
сектор міжнародних фінансових досліджень,
вул. Панаса Мирного, 26, м. Київ, 01011
тел.: (044) 288-92-34
e-mail: eip@ief.org.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 5793 від 22.11.2017